

פסיקות חדשות בדיני משפחה וירושה 27.6.16

1. נקבע ע"י בית המשפט המחוזי בחיפה כי האב מורשה לצאת עם בנו מושתל הכבד לחו"ל חרף טענות האישה, רופאה במקצועה כי הטיסו מסכנות את בריאותו של הקטין

החלטה מיום 14.6.16 של כב' השופטים (אב"ד) חננאל שרעבי, עפרה ורבנר ואספרנצה אלון מבית המשפט המחוזי בחיפה בתיק עמ"ש 37461-12-15

תקציר המקרה:

עסקינן בבני זוג תושבי ארצות הברית, ילדם של בני הזוג עבר השתלת כבד לפני כשש שנים, כשהיה בן שנה. לימים, בני הזוג עלו לארץ וזמן מה לאחר מכן הם נפרדו והאם קיבלה את המשמורת על הילד הפרידה התנהלה על מי מנוחות עד שנת 2014, כשהאב ביקש לצאת לחו"ל עם בנו. האם, רופאה במקצועה, טענה שהטיסה תסכן את בריאותו של הילד, והתנתה את הסכמתה בכך שהיא תצטרף לטיסה, על חשבון האב. האב שביקש לנסוע ללא נוכחותה פנה לעזרתו של בית המשפט למשפחה בחיפה, וביקש שיאפשר לו לצאת עם הקטין לחו"ל עד פעמיים בשנה, למשך שבועיים לכל היותר בכל נסיעה. חרף התנגדותה הנחרצת של האם, בית המשפט קיבל את בקשת האב, תוך שהתנה את היציאה מהארץ במסירת מלוא פרטי הנסיעה ורכישת כל התרופות הנדרשות לילד. האם סירבה להשלים עם החלטת בית המשפט, ובשנת 2015 הגישה ערעור לבית המשפט המחוזי. האם טענה, כי ההחלטה מסכנת את חיי בנה, שעקב היותו מושתל כבד חשוף לבעיות חריגות כגון זיהומים.

לדבריה, יש להעדיף את הגישה הרפואית המחמירה שלא מתירה לקטין לטוס לחו"ל, אלא רק במקרים של כורח רפואי. האם גם הביעה תרעומת ומחתה על כך שבית המשפט לא הגביל את הארצות אליהן רשאי האב לטוס עם הקטין, בכדי למנוע נסיעות למדינות לא מפותחות בתגובה, האב הסכים כי האם תתלווה לנסיעותיו עם הילד, ובלבד שתממן את הוצאותיה בעצמה. האב אף הבהיר כי הוא מתכוון לקחת את בנו רק לארה"ב ולאירופה, שם הרפואה מתקדמת. אך טענות אלה לא הרגיעו את האם, שהמשיכה לעמוד על סירובה מחשש לחיי בנה, ועל כן ביקש האב לדחות את הערעור והוסיף כי נראה שהאם מנסה לסחוט אותו כדי שיממן לה טיסות לחו"ל. בנוסף, האב סיפר כי מאז שהחלו ההליכים, הקטין טס כבר פעמיים לארה"ב, פעם אחת עמו (באישור בית המשפט), ופעם נוספת עם שניהם, וחזר בשלום.

פסק הדין:

אב בית הדין, כב' השופט חננאל שרעבי, קיבל את החלטת בית המשפט קמא, שקיבל את תביעתו של האב לאחר בדיקה יסודית, שהתבססה על קביעותיהם הרפואיות של המומחים שטיפלו בקטין השופט הביע את תמיהתו על התנהלות האם, שמצד אחד התנגדה לאפשר לקטין לטוס לחו"ל אלא אם כן מדובר במקרה חירום רפואי, אך מצד שני, אישרה נסיעה אחת ואף התלוותה לשניים וניצלה את ההזדמנות להשתתף בכנס מקצועי. יותר מזה, לא הוכח כי במהלך הנסיעה בנה נזקק לטיפול רפואי כלשהו לפיכך הערעור נדחה והאם חוייבה בהוצאות האב על סך 6,000 ₪.

2. החלטת בית המשפט המחוזי - ביטול החלטת בית משפט למשפחה שהורתה על פירוק שיתוף בדירת מגורים

החלטה מיום 30.5.16 של כב' השופט שאול שוחט מבית המשפט המחוזי בתל אביב בתיק רמ"ש 40199-03-16.

ביהמ"ש למשפחה בתל אביב קיבל את בקשת הבעל והורה על פירוק שיתוף בדירה לפני שהתקיים אפילו דיון אחד בכלל הסוגיות הרכושיות. בית המשפט המחוזי הפך את ההחלטה וקבע כי לא התקיימה בחינה אמיתית של האפשרויות לאיזון כולל. ההחלטה על פירוק השיתוף, לעת שניתנה, אינה יכולה לעמוד, בנסיבות המקרה, ולכן הורה על ביטול ההחלטה.

תקציר המקרה:

הבעל הגיש תביעה לפירוק שיתוף בדירת המגורים בחודש נובמבר 2015. האישה הגישה כתב הגנה, ובנוסף תביעה רכושית מצדה, הנוגעת לכלל סוגיות הרכוש, מה שנקרא בעגה המשפטית "איזון משאבים". היא ביקשה להשהות את זכותו של הבעל לפירוק שיתוף עד לביצוע האיזון, כלומר עד להכרעה בכל נושא חלוקת הרכוש. בית המשפט לענייני משפחה בתל-אביב לא קיבל את גישתה ולא הורה על איחוד בין שתי התביעות. במקום זאת, התקיים דיון קצר בתביעת הבעל – ועוד בטרם הגיש כתב הגנה לתביעתה הרכושית של האישה – הוחלט על פירוק השיתוף בדירה לאלתר. החלטה זו ניתנה לפני שהתקיים אפילו דיון אחד בתביעת האישה, שנקבע למועד מאוחר יותר. בית המשפט סבר שיש להורות על פירוק השיתוף לנוכח העובדה שמדובר בסכסוך קשה. הצדדים עוד לא התגרשו ומצויים במחלוקות רבות – משמורת, מזונות ותביעות רכושיות נוספות, ובנוסף האישה מסרבת לפנות לגישור. על החלטה זו הגישה האישה בקשת רשות ערעור בבית המשפט המחוזי בתל אביב, במסגרתה ביקשה, להמתין עם פירוק השיתוף עד הדיון ביתר העניינים הרכושיים.

פסק הדין:

כב' השופט שאול שוחט פירט את "מבחני העזר" – השיקולים השונים לצורך הכרעה בסוגיה האם לפרק שיתוף בדירת מגורים כבר בשלב מוקדם של הסכסוך ובמנותק מיתר הרכוש המשותף בין השאר, שיקולים כגון הסיכוי להגיע להסדרה כוללת של הסכסוך תוך זמן סביר, מידת מורכבות הסכסוך, החלשת "כוח המיקוח והסחיטה" של בן הזוג האחר, הנזק שעלול להיגרם מעיכוב פירוק השיתוף, והשלכות ההכרעה על אחרים. השופט הבהיר שככלל, הזכות לפירוק שיתוף בדירת המגורים כפופה לעיקרון האיזון הכולל של מכלול הזכויות והחובות של בני הזוג. הכלל הוא "בירור מאוחד". שיקול הדעת נתון לבית המשפט, שיחליט בכל מקרה לגופו, האם להפריד את הדברים או לא, כלומר האם להפריד בין ההחלטה לגבי הדירה לבין יתר חלוקת הרכוש. בכל מקרה, הבהיר השופט, ההחלטה בדבר המועד הנכון לפירוק השיתוף צריכה להתקבל לאחר בחינה מעמיקה של הדברים.. במקרה הנוכחי, השופט סבר שההחלטה "הקדימה את זמנה".. מעבר לביקורת אותה מתח כב' השופט שוחט על המישור "הדיוני", השופט מתח ביקורת גם על הנימוק המהותי של בית המשפט למשפחה. לעמדתו, העובדה שהצדדים טרם התגרשו – וגם אם צד אחד מסרב ללכת לגישור – לא בהכרח מעידה שהסכסוך הרכושי רחוק מפתרון. לפיכך השופט הורה על ביטולה של החלטת בית המשפט למשפחה. לא נפסקו הוצאות.

*בית הצדדים- כידוע וברוב התיקים עיקר המחלוקת בין שני הצדדים, הנו בית הצדדים "הבית המשותף", תמיד אחד הצדדים משתמש במכירת הבית בנפרד ככלי סחיטה כלכלית ונפשית במיוחד כאשר הצד הזה הנו הבעל, האישה כל כולה מתמקד ביצירת קורת גג בטוחה לקטינים שנשארים במשמורתה ברוב המקרים, בית המשפט מתבקש במיוחד במקרים כאלה שהקונפליקט מתמקד בעיקר עיקרו סביב הבית המשותף, להסתכל על התמונה הרחבה ולאפשר איזון הכולל את הרכוש של שני הצדדים, כך הוא יבטיח מקום מגורים קבוע ובטוח עבור הקטינים.

3. בית משפט לענייני משפחה באר שבע – קביעת "מועד הקרע" ליום עזיבתו של הבעל את הבית

החלטה מיום 8.6.16 של כב' סגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה באר שבע, כב' השופט אלון גביזון בתיק תמ"ש 59054-06-15

1. לקביעת "מועד הקרע" ישנן משמעויות כלכליות בלתי מבוטלות כי הוא המועד בו יבוצע איזון המשאבים.
2. כב' השופט אלון גביזון סטה מן הכלל בחוק יחסי ממון כאשר ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת.
3. מועד הקרע נקבע ליום עזיבתו של הבעל את הבית לצורך איזון המשאבים כמועד הפירוד הפיזי למרות שבן הזוג ממשיך לכלכל את התא המשפחתי.
4. השופט קבע כי במקרה הנוכחי הפירוד הפיזי הוא הקובע, החלטה אחרת עלולה להעביר מסר פסול לזוגות הבאים.

תקציר המקרה:

בני הזוג התחתנו ב-1995 והביאו לעולם ילדה אחת, כיום בת 15. בשנת 2012, לפני כארבע שנים עזב הבעל את ביתם המשותף. במסגרת הליך גירושין המתנהל ביניהם, הם נחלקו ביחס למועד הפרידה לצורך האיזון וחלוקת הרכוש, מה שנקרא בלשון המשפטית "מועד הקרע".. סלע המחלוקת בין הצדדים היה קביעת מועד הקרע, קיים הבדל בין חלוקת הזכויות הסוציאליות שנצברו ב-2016 לבין אלה שנצברו עד 2012

עמדת האישה-התובעת הייתה שמועד הקרע לצורך האיזון הוא היום שבו יתגרשו בעתיד, וזאת בהתאם לכלל הקבוע בחוק יחסי ממון. היא טענה כי אף על פי שעזב את הבית כבר ב-2012, הרי שהוא המשיך להתנהל כלכלית כבעבר, כלומר ממשיך לכלכל את הבית ולדאוג לה ולבתם. לחלופין, היא ביקשה לקבוע את המועד ביום שבו הוגשה התביעה הרכושית – לפני כשנה.. מנגד, הבעל-הנתבע טען שמועד הקרע הוא מרץ 2012 – הזמן שבו עזב את הבית והגיע למסקנה שנישואיהם הגיעו לקיצם. לחלופין, היום שבו פתחה האישה חשבון בנק על שמה בלבד – כחודשיים לאחר מכן כמו כן, הבעל טען כי העובדה שנהג באחריות כלכלית כלפי משפחתו לא אמורה לפעול נגדו, והסביר כי עשה זאת בכוונה להגיע להסכם ללא מאבק מיותר..

פסק הדין:

כב' השופט אלון גביזון בהיר כי ניתן לסטות מהכלל שבחוק יחסי ממון אם ישנן "נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת". במקרה הנוכחי, השופט התרשם כי מאז שהבעל עזב את הבית, שני הצדדים חתרו להסכם גירושין כולל, והבינו שבפועל נישואיהם הסתיימו והפכו ל"נישואים על הנייר" בלבד. השופט הדגיש כי הבעל תיאר את הדברים בהרחבה, למשל העובדה ששכר לעצמו דירה והחל בזוגיות חדשה. לעומת זאת, האישה לא ציינה אף פעולה בה נקטו הצדדים לשיקום הזוגיות. כמו כן, השופט קיבל את טענת הבעל שלפיה העובדה שהמשיך לכלכל את משפחתו לא צריכה לפעול לרעתו

לכן, החליט השופט כי כי המועד המכריע הקרע לצורך איזון המשאבים הוא המועד בו עזב הבעל את הבית.

בתוך כך השופט ציין שיקול כללי יותר, כשכתב: "מדיניות שיפוטית נכונה המבקשת לעודד בני זוג לנהוג בהגינות כלכלית זה עם זה עד לסיום הסכסוך הזוגי (אם זה דרך חתימה על הסכם

גירושין כולל ואם זה דרך הכרעות שיפוטיות), צריכה להכיר, כבמקרה המיוחד שבפני, במועד הפירוד הפיזי משום מועד קרע לצורך האיזון הרכושי".
השופט הוסיף שאי הכרה במועד הפרידה הפיזית כמועד קרע רק מאחר שבעל, המרוויח יותר, ממשיך לזון את התא המשפחתי שלו מתוך דאגה כנה, תעביר מסר פסול לזוגות הבאים, ואף לעורכי הדין העוסקים בתחום, ועלולה לעודד "טרור כלכלי".

מועד הקרע- מועד אשר מכריע בעניין חלוקת הזכויות והחובות במסגרת פירוק השיתוף ואיזון המשאבים בין שני הצדדים, במצב בו אחד הצדדים עוזב את הבית המשותף, ממועד עזיבת הבית עד למועד מתן הגט בטח כל צד מהצדדים יצבור גם זכויות וגם חובות, במקרים בו האישה היא זאת שנשארת בבית ובמקרה כי מדובר בבעל אשר ידוע כדמות יוצרת חובות אין לחייבה בחובות אלו או אחרים אלא רק בחובות שנצברו במהלך הנישואין ועד מועד עזיבת הבית המשותף, הדבר גם מתייחס לזכויות שנצברו גם כן.

4. בית המשפט לענייני משפחה ת"א – שיפוץ אינו משנה הסכם ממון

החלטה מיום 19.6.16 בתיק תמ"ש 28400-03-15, שניתנה ע"י סגן נשיא בית המשפט לענייני משפחה תל אביב, כב' השופט נפתלי שילה.

נקבע כי לא ניתן לשנות הסכם ממון מכח התנהגות ושיפוץ אינו משנה הסכם ממון.

תקציר המקרה:

בני הזוג נישאו לפני כ-17 שנה. לאחר החתונה הם התגוררו בבית הוריו של הבעל תקופה קצרה ואז החליטו לרכוש דירה. סוכם ביניהם כי כל אחד ישקיע בדירה את חסכונו האישי: כ-50,000 דולר מצד הבעל ו-120,000 שקל מצד האישה. לאחר שחתמו על הסכם המכר באוגוסט 2000 ושילמו את התשלום הראשון, התברר כי לאישה אין כלל חסכונו. האישה, שעזבה את הבית זמן קצר לפני מועד התשלום השני, ניסתה לגייס את הסכום דרך תרומות כשפנתה לאנשים, ביניהם לב לבייב, וסיפרה להם שבתה הקטנה חולה וזקוקה לניתוח דחוף בחו"ל. לאחר שהתגלתה התרמית נאלץ הבעל לפנות להוריו והם הסכימו להשלים את הסכום החסר. על רקע הדברים נחתם בין הצדדים הסכם ממון לפיו לאישה אין זכויות כלשהן בדירה וכל רכוש אחר שיצטבר במהלך הנישואים יחולק שווה בשווה. ההסכם אושר בבית המשפט ב-2001 בני הזוג צלחו את המשבר, ניהלו חיים משותפים והביאו לעולם 5 ילדים. אלא שבשנים האחרונות, על רקע חזרתה בשאלה של האישה הם נפרדו. האישה הגישה תביעה לבית המשפט למשפחה בתל אביב בה דרשה מחצית מהדירה לדבריה, בשנת 2008 הם ערכו שיפוץ מאסיבי בדירה והגדילו אותה משמעותית. לצורך השיפוץ הם השתמשו בחסכונויותיהם ונטלו הלוואה משותפת. לטענת האישה, מדובר ב"שינוי בהתנהגות" של ההסכם המעיד על כוונה כי הדירה המשותפת תהיה משותפת. האישה הוסיפה כי הם החזירו להורי הבעל את הסכום שהשקיעו בדירה ולכן יש ולקבוע כי היא בעלת זכויות בדירה. עוד טענה האישה כי ההסכם נחתם כשהייתה במצב נפשי קשה לאחר שהתברר ששיקרה והיא חתמה עליו רק כדי להציל את נישואיה. כמו כן, דרשה האישה את ביטול ההסכם בהיותו "מקפח" שכן "לא יעלה על הדעת" להותיר אותה ואת ילדיה ללא קורת גג. הבעל טען כי יש לכבד את הוראות הסכם הממון ביחס לדירה וכי הוריו לא קיבלו את כספם חזרה, למעט סכום קטן שהוא החזיר להם כשקיבל פיצוי על תאונת דרכים שעבר..

פסק הדין:

השופט נפתלי שילה קבע כי האישה הציגה בכתב התביעה תמונה חלקית ומשובשת, הצהירה כי הדירה נקנתה מכספים משותפים ולא פירטה כי נחתם בינה לבין בעלה הסכם ממון. ומדובר בהתנהלות מטעה וחמורה הפוגעת באמינות התובעת.

השופט הוסיף כי בנסיבות המקרה בהן האישה לא השקיעה "ולו שקל אחד" ברכישת הדירה ההסכם הוגן ביותר ואינו מקפח. בנוסף, האישה לא הוכיחה את טענתה בדבר מצבה הנפשי המעורער.

לעניין השיפוף: הדגיש השופט כי לא ניתן לשנות הסכם ממון בהתנהגות וכל שינוי חייב להיעשות בכתב ולקבל את אישור בית המשפט. אם ביקשה האישה לשנות את מעמדה ביחס לדירה היא הייתה צריכה לבקש את שינוי ההסכם בטרם השיפוץ. משלא עשתה כן – חלות הוראות הסכם לפיהן אין לה כל זכות בדירה.

יחד עם זאת נקבע כי לאישה מגיע לקבל מחצית מ"שווי ההשבחה" של הדירה עקב השיפוץ, סך של כ-300,000 שקל.

על מנת שלא להחרیف את הקרע בין הצדדים, לא נפסקו הוצאות..

*הסכם ממון- הסכם אשר משפיע על מערך הזכויות בין בני הזוג, ברגע שבני הזוג חותמים על הסכם ממון הוא מחייב וחל על שני הצדדים מיום חתימות ועד מועד הגירושין, בית המשפט היום מאוד מקפיד בעניין אישור הסכמים כאלו שכן הסכמים אלו מכריעים על כל אחד מבני הזוג, יש להקפיד בהכנת הסכם זה, להבין את סעיפיו ואת תוכנו שכן כל סעיף עלול להשפיע במקרה של גירושין במיוחד שהסכמים אלו מוצעים על ידי הבעלים ברבו המקרים שרוצים לשמר את הזכויות שלהם ולנשל מהאישה כל זכות שמגיעה לה מכוח החוק במקרה של גירושין.

5. בית הדין הרבני הגדול – כהן חויב בכתובה ובפיצויים לאישה מעדת "בני ישראל" בהודו, חישוב הכתובה של יוצאי אשכנז ("200 זקוקים")

החלטה של בית הדין הרבני הגדול מיום 13.6.16 בתיק 881409-2 שניתנה ע"י הדיינים: כב' הרב נחום שמואל גורטלר, כב' הרב יצחק אלמליח וכב' הרב מימון נהרי.

הבעל עזב את אשתו וטען כי הוא פטור מתשלום הכתובה מכיוון שהאישה היא הודית שעברה "גירור לחומרא" ובהיותו כהן, אסור היה לו בכלל להינשא לה. בית הדין הסיק כי הוא נטש את אשתו מכיוון שהכיר אישה אחרת וחייב אותו בכתובה ובפיצויים בסכום כולל של 100,000 שקל.

תקציר המקרה:

בני הזוג נישאו ב-2008 והביאו לעולם ילדה. שש שנים מאוחר יותר עזב הבעל את אשתו והם התגרשו. האישה הגישה תביעה לבית הדין הרבני בפתח תקווה בה ביקשה לחייב את הבעל בסכום הנקוב בכתובתה – "200 זקוקין" (סכום שיוצאי עדות אשכנז נוהגים לכתוב בכתובה). בנוסף טענה האישה כי הבעל נטש אותה ואת בתם מכיוון שהכיר אישה אחרת ולכן יש לחייב אותו גם בפיצויים. בית הדין קיבל את התביעה וחייב את הבעל לשלם לה 100,000 שקל. הבעל ערער על פסק הדין לבית הדין הרבני הגדול. לטענתו, הוא פטור מתשלום הכתובה מכיוון שעל פי ההלכה אסור היה להם להינשא מלכתחילה. הבעל ציין כי הוא כהן ומוצאה של אשתו לשעבר מעדת "בני ישראל" שבהודו. בנסיבות אלה, יש פוסקים הסבורים כי אסור היה לו להינשא לה. בהקשר זה טען הבעל כי האישה הטעתה אותו כשלא ציינה בפניו עובדה זו. כמו כן, האישה עברה "גירור לחומרא" שהוציא לה "שם של גיורת" ובנוסף, בצעירותה ובטרם נישואיהם היא קיימה קשר אינטימי עם "גוי" ונחשבת "זונה". בנסיבות אלה, אסור היה להם להינשא על פי ההלכה. הבעל סיכם כי בכל מקרה סכום הפיצויים בו חויב מופרז. האישה הכחישה כי קיימה יחסים עם גוי וטענה כי ה"גוי" בו מדובר היה מכר של המשפחה בלבד. האישה הציגה בנוסף פסק דין בכתב יד של הרב עובדיה יוסף לפיו היא מותרת לכהן.

פסק הדין:

כב' הרב יצחק אלמליח מבית הדין הרבני הגדול בירושלים כתב כי מכיוון שהבעל נישא לאישה כשידע שהיא מעדת "בני ישראל" סביר להניח שהסתמך על הפוסקים המתירים לכהן להינשא לאישה ממוצא זה. ולכן לא נפל פגם בנישואים

הדיין הוסיף כי אמנם האיסור על נישואי כהן וגרושה חל גם כשלאישה "יצא שם של גרושה" אך אין להשליך מהלכה זו גם למקרה של גיורת ולכן העובדה שהאישה עברה "גיור לחומרא" לא מנעה ממנה להינשא לו

עוד קבע הדיין כי השאלה האם אישה מ"בני ישראל" שעברה "גיור לחומרא" מותרת לכהן היא מורכבת ורק "גדולי ישראל" יכולים לענות עליה. בנסיבות אלה, העובדה שהבעל שאל את אשתו לפני הנישואים אם היא מותרת לו אינה רלוונטית והיה עליו לברר בעצמו

הדיין דחה את טענת הבעל כי האישה קיימה יחסים עם גוי מהיעדר הוכחה.

הדיין [סיכם](#) נקבע כע בנסיבות אלה הבעל אינו פטור מהכתובה. כמו כן, מכיוון שהבעל עזב לטובת אישה אחרת – בצדק חויב גם בפיצויים. הדיין הסביר כי "200 זקוקין" הם כ-40 ק"ג כסף, סכום שמגיע כמעט ל-100,000 שקל בערכים של ימינו ולכן אין מקום להתערב בסכום בו חויב.